

Энергия үнемдеу туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасының 1997 жылғы 25 желтоқсандағы N 210 Заңы. Күші жойылды - Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 13 қаңтардағы № 541-IV Заңымен

Ескерту. Күші жойылды - ҚР 2012.01.13 № 541-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

МАЗМҰНЫ

Р Қ А О - н ы ң е с к е р т п е с і !

Заңның күшін жою көзделген - ҚР 2012.01.13 N 541-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

Осы Заң Қазақстан Республикасының отын-энергетика ресурстарын тиімді пайдалану мен қоршаған ортаны қорғау үшін экономикалық және ұйымдық жағдайлар жасау мақсатымен энергия үнемдеу саласындағы қоғамдық қатынастарды реттейді.

1-тарау. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1-бап. Осы Заңда пайдаланылатын негізгі ұғымдар

Осы Заңда мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

- 1) жаңартылатын энергия көздері - табиғи жаратылыс процестері есебінен үздіксіз жаңартылатын энергия көздері: күн сәулесінің энергиясы, жел энергиясы, қуаты отыз бес мегаватқа дейінгі қондырғыларға арналған гидродинамикалық су энергиясы; геотермальдық энергия: топырақтың, жер асты суларының, өзендердің, су айдындарының жылуы, сондай-ақ бастапқы энергия ресурстарының антропогендік көздері: биомасса, биогаз және электр және (немесе) жылу энергиясын өндіру үшін пайдаланылатын органикалық қалдықтардан алынатын өзге де отын;
- 2) қайталама энергетика ресурстары - негізгі өндірістің ілеспе өнімі немесе қалдығы ретінде алынатын энергетика ресурстары;
- 3) отын-энергетика ресурстарын пайдалану тиімділігінің көрсеткіші - белгілі бір өнімге, жұмыстарға және қызметтер көрсетуге отын мен энергияның үлестік шығыстарының нормативтер мен стандарттарда регламенттелетін шамасы;
- 4) отын-энергетика ресурстарын тиімді пайдалану - техника мен технологиялардың қазіргі даму деңгейі және сонымен бір мезгілде қоршаған ортаға техногендік әсердің азаюы кезінде отын-энергетика ресурстарын

пайдаланудың жоғары нәтижелі, техникалық жағынан мүмкін болатын, экономикалық жағынан ақталған тиімділігіне қол жеткізу;

5) отын-энергетика ресурстарының өнімсіз шығыстары - жаңадан іске қосылған жабдық үшін стандарттардың (техникалық шарттардың) талаптарынан ауытқудан, нормативтік актілердің, технологиялық регламенттердің және қолданыстағы жабдыққа арналған паспорттық деректердің талаптарын бұзудан туындаған отын мен энергия шығасылары;

6) отын-энергетика ресурсы - техника мен технологиялардың қазіргі даму деңгейінде пайдаланылатын немесе ұтымды пайдаланылуы мүмкін энергия көзі;

7) шартты отын - органикалық отынның әрқилы түрлерінің жылу құндылығын салыстыру үшін қызмет ететін, техникалық-экономикалық есеп-қисаптар кезінде қабылданған және нормативтер мен стандарттарда регламенттелетін бірлік;

8) экологиялық жағынан таза энергетикалық ресурстар - күн, жел, жер асты жылы сулардың, жер жылуы энергиясының, судың, толқынның қозғалыстағы ағындары энергиясының көздері;

9) энергия үнемдеу - отын-энергетика ресурстарын ұтымды және үнемді пайдалануға бағытталған (ұйымдастырушылық, ғылыми, практикалық, ақпараттық) қызмет;

10) энергия үнемдеу объектілері - отын-энергетика ресурстарының, жылу және электр энергиясының барлық түрлерін шығаруға, өңдеуге, тасымалдауға, өндіруге, сақтауға және пайдалануға байланысты процестер;

11) энергия үнемдеу саласындағы саясат - энергия үнемдеу саласындағы қызметті құқықтық, ұйымдық және қаржы-экономикалық жағынан реттеу;

12) энергия үнемдеу технологиялары, жабдығы және материалдары - қол жеткен деңгеймен салыстырғанда отын-энергетика ресурстарын пайдалану тиімділігін арттыруға мүмкіндік беретін технологиялар, жабдық пен материалдар

Ескерту. 1-бап жаңа редакцияда - ҚР-ның 2009.07.04. N 166-IV Заңымен.

2-бап. Қазақстан Республикасының энергия үнемдеу саласындағы заңдары

Қазақстан Республикасының энергия үнемдеу саласындағы заңдары Қазақстан Республикасының Конституциясына негізделеді және осы Заңнан, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінен тұрады.

3-бап. Энергия үнемдеу саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі принциптері

Энергия үнемдеу саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі принциптері: отын-энергетика ресурстарын пайдалану тиімділігін арттырудың оларды

шығару мен жылу және электр энергиясын өндіруді молайтудан басымдығы;
отын-энергетика ресурстарын және (немесе) энергияны шығару, өндіру,
ұқсату, тасымалдау және пайдалану кезіндегі адамның қауіпсіздігі мен
денсаулығын, оның өмірінің әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларын, қоршаған
ортаны қорғауды қамтамасыз етудегі басымдық;

энергия үнемдеу саласында мемлекеттік реттеуді жүзеге асыру;
энергия үнемдеуді, энергияның жаңғыртылатын көздерін пайдалануды
ынталандыруды экономикалық жағынан қолдау қажеттігі;
өндірілетін және жұмсалатын отын-энергетика ресурстарының анық есебінің
міндеттілігі;

отын-энергетика ресурстарын өндірушілердің, жеткізіп берушілердің және
тұтынушылардың мүдделерін үйлестіру;

энергия үнемдеуге жүйелі көзқарас;
энергия үнемдеу саласында ақпарат, білім беру және ғылыми-зерттеу
қызметін іске асыру болып табылады.

4-бап. Энергия үнемдеудің негізгі бағыттары

Энергия үнемдеудің негізгі бағыттары:
ұлттық экономиканы интенсивті дамыту үшін қажетті энергия өндіру мен
тұтынуды тұрақтандыру;
энергия өндіру мен тұтыну режимдерін оңтайландыру, оның есеп-қисабы мен
бақылауын ұйымдастыру;
кәсіпорындардың, мекемелер мен ұйымдардың энергетикалық тиімділігін
зерттеуді ұйымдастыру;
өнімдердің, жұмыс істеп тұрған және қайта құрылатын объектілердің,
технологиялар мен жабдықтардың энергия үнемдеуіне сараптама жүргізу;
энергияның жаңғыртылатын көздерін дамыту;
қайталама энергетика ресурстары мен қалдықтарын кәдеге жарату;
энергетикалық жағынан тиімді техника мен өнімдерді, озық технологияларды
енгізу жөніндегі жобаларды іске асыру;
осы салада ғылыми зерттеулер мен басқарудың жаңа әдістерін енгізу;
отын-энергетика ресурстарын шығару, өзгерту, тасымалдау, сақтау және
тұтыну кезінде олардың ысырап болуын қысқарту;
босатылатын және тұтынылатын энергетика ресурстарын есептеу бөлігінде
өлшемнің дәлдігін, нақтылығы мен бірлігін қамтамасыз ету;
энергетика ресурстарын үнемдеуді қамтамасыз ететін жаңа құрылыс
нормалары мен ережелерін енгізу және олардың қолданылып жүргендерін
жетілдіру болып табылады.

2-тарау. ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ САЛАСЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ

5-бап. Энергия үнемдеу жүйесін ұйымдастыру

Энергия үнемдеу жүйесі энергия үнемдеу саласындағы мемлекеттік саясат пен өзін-өзі басқаруды іске асыру құралы болып табылады және оның құрамына: энергия үнемдеу саласындағы қоғамдық қатынастарды реттейтін құқықтық нормалар; энергия үнемдеу объектілері; орталық және жергілікті атқарушы органдар, жеке және заңды тұлғалардың, сондай-ақ энергия үнемдеу бағдарламаларын іске асыруға қатысатын адамдар; отын-энергетика ресурстарын ұтымды және үнемді пайдалану мен қоршаған ортаны қорғауды қамтамасыз ететін құралдар мен шаралар жиынтығы енеді.

Энергия үнемдеудің аймақтық және жинақы (барлық заңды тұлғалар үшін) жүйесінің құрылымы мемлекеттік жүйенің негізінде қалыптастырылады, оның құрылымын Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайды.

Энергия үнемдеу жүйесі мемлекеттік, аймақтық және салалық бағдарламалар, сондай-ақ заңды тұлғалар әзірлейтін бағдарламалар арқылы іске асырылады.

6-бап. Қазақстан Республикасы Үкіметінің энергия үнемдеу саласындағы құзыреті

Қазақстан Республикасының Үкіметі энергия үнемдеу саласында: бірыңғай мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын, оны жүзеге асыру жөніндегі стратегиялық және тактикалық шараларды әзірлейді; мемлекеттік энергия үнемдеу жүйесінің құрылымы мен уәкілетті органды б е л г і л е й д і ;

отын-энергетика ресурстарын өндіру мен тұтыну кезінде стандарттау, сертификаттау және өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласындағы саясатты б е л г і л е й д і ;

халықаралық ынтымақтастықты жүзеге асырады; өзіне Қазақстан Республикасының Конституциясымен, заңдарымен және Қазақстан Республикасы Президентінің актілерімен жүктелген өзге де ф у н к ц и я л а р д ы о р ы н д а й д ы .

Ескерту. 6-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі), 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

7-бап. Уәкілетті органның энергия үнемдеу саласындағы құзыреті

Өкілетті орган энергия үнемдеу саласында: энергия үнемдеу саласында бірыңғай мемлекеттік саясат жүргізеді; министрліктердің, ведомстволардың және ұйымдардың тиісті қызметтерінің

энергия үнемдеу бағдарламаларының орындалуын қамтамасыз ету бөлігінде оларға бақылау жасайды және оларды үйлестіруді жүзеге асырады;
энергия үнемдеу сараптамасы туралы ережені жасайды;
отын-энергетика ресурстарын пайдалану тиімділігіне мемлекеттік бақылау ұйымдастырады;

халықаралық ынтымақтастыққа қатысады;
энергия үнемдеу бағдарламаларын әзірлейді;
энергия үнемдеудің және жаңғыртылатын энергетикалық ресурстарды пайдалануды ынталандырудың нормативтік-әдістемелік, құқықтық және экономикалық тетіктерін әзірлейді;

энергия үнемдеу саласында ғылыми зерттеулер ұйымдастырады;
осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 7-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2004.12.20 N 13 (2005.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі), 2011.01.06 N 378-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі), 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

8-бап. Облыстардың (республикалық маңызы бар қаланың, астананың) жергілікті өкілді және атқарушы органдарының энергия үнемдеу саласындағы құзыреті

1. Облыстардың (республикалық маңызы бар қаланың, астананың) жергілікті өкілді органдары:

тиісті әкімшілік-аумақтық бірлік шегінде энергия үнемдеу бағдарламаларын бекітеді;

облыстардың (республикалық маңызы бар қаланың, астананың) жергілікті атқарушы органдары басшыларының энергия үнемдеу бағдарламаларының орындалуы туралы есептерін қарайды;

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес азаматтардың құқықтары мен заңды мүдделерін қамтамасыз ету жөніндегі өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

2. Облыстардың (республикалық маңызы бар қаланың, астананың) жергілікті атқарушы органдары:

энергия үнемдеу бағдарламасын әзірлеу мен іске асыруды қамтамасыз етеді;
өздерінің аумағында орналасқан жеке және заңды тұлғалардың энергия үнемдеу саясатын орындау жөніндегі қызметін қарайды;

жергілікті мемлекеттік басқару мүддесінде Қазақстан Республикасының заңнамасымен жергілікті атқарушы органдарға жүктелетін өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 8-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2004.12.20 N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі), 2006.01.10 N 116 (2006 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі), 2011.07.05 N 452-IV (2011.10.13 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

9-бап. Энергетика ресурстарының есебі

Жеке және заңды тұлғалар тұтынатын және сақтайтын отын-энергетика ресурстарының мөлшеріне міндетті түрде нормативтік құжаттарға және Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген стандарттар мен нормаларға сәйкес есеп жүргізілуге және бақылануға тиіс.

Ескерту. 9-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2004.12.20 N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

10-бап. Отын-энергетика ресурстарының өндірілуін және олардың пайдаланылу тиімділігі көрсеткіштерін есепке алу

Уәкілетті орган ұйымдар үшін отын-энергетика ресурстарын өндіру номенклатурасы және олардың пайдаланылу тиімділігінің көрсеткіштері бойынша есепке алуды жүргізеді.

Ескерту. 10-бап жаңа редакцияда - ҚР 2010.03.19 № 258-IV Заңымен.

11-бап. Энергия үнемдеу саласындағы нормалау, стандарттау мен сертификаттау

1. Энергия тұтыну нормативтерін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді және олар озық технологиялар жетістіктерін ескере отырып, әрбір бес жылда қайта қаралып отыруға тиіс.

Отын-энергетика ресурстары шығынының нормативтері міндетті түрде энергетикалық паспортқа, отын-энергетика ресурстарын тұтынатын жабдықтарды, үйлер мен ғимараттарды пайдалану және техникалық жағдайы жөніндегі технологиялық нұсқаулықтарға енгізіледі.

Отын-энергетика ресурстары шығынының нормативтерін сақтау үшін бақылауды уәкілетті орган жүзеге асырады.

2. Мемлекеттік стандарттар, техникалық нормалар мен ережелер энергия тұтыну саласында белгіленетін талаптар республиканың бүкіл аумағында орындау үшін міндетті.

Кез-келген мақсаттағы энергия тұтыну өнімі, сондай-ақ энергетика ресурстары энергия тиімділігінің тиісті көрсеткіштеріне міндетті түрде сертификатталуға тиіс. Міндетті сертификаттау Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

3. Энергетика ресурстарын шығару, өндіру, ұқсату, тасымалдау, сақтау және тұтыну кезінде, сондай-ақ оларды сертификаттау кезінде міндетті түрде мемлекеттік метрологиялық бақылау жүзеге асырылады.

Ескерту. 11-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР 2011.01.06 N 378-IV (алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

12-бап. Энергия үнемдеу сараптамасы

1. Энергия үнемдеу сараптамасы энергетика ресурстарын тиімді пайдалануды бағалау, отын-энергетика ресурстарымен қамтамасыз етуде тұтынушылардың шығындарын азайту мақсаттарында жүргізіледі.

2. М ы н а л а р ғ а :

өндірістік күштерді дамыту мен орналастыру схемаларының жобаларына, халық шаруашылығы салаларын дамыту жобаларына, энергия үнемдеу мен аумақтық схемаларына, энергия үнемдеуге байланысты техникалық құжаттамаға;

техникалық-экономикалық негіздемелерге және шартты отынмен жылына 500 және одан да көп тонна отын-энергетика ресурстарын тұтынатын объектілер мен кәсіпорындардың жаңадан салынатындары мен кеңейтілетіндерінің (қайта құру, техникамен қайта жарақтандыру, жаңғырту) жобаларына;

нұсқаулық-әдістемелік және нормативтік-техникалық актілердің жобаларына, құрылыс нормалары мен ережелеріне, энергияны көп керек ететін жаңа техникалар, технологиялар және материалдар жасауға және сатып алуға арналған құжаттамаға энергия үнемдеу жөніндегі сараптама жүргізілуге тиіс. Міндетті энергия үнемдеу сараптамасы жылына тұтынатын отын-энергетика ресурстары 500 тонна және шартты отыннан жоғары мөлшердегі жұмыс істеп тұрған кәсіпорындар мен ұйымдарда жүргізіледі.

3. Энергия үнемдеу сараптамасын өткізу жөніндегі ережені Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітеді.

3-тарау. ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУДІҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ МЕХАНИЗМІ

13-бап. Энергия үнемдеу саласындағы бағдарламаларды қаржыландыру

Энергия үнемдеу саласындағы бағдарламаларды қаржыландырудың көздері бюджет қаражаты, кәсіпорындардың, ұйымдардың дербес және заем қаражаты, заңдарға қайшы келмейтін басқа да көздері болып табылады.

Ескерту. 13-бапқа өзгеріс енгізілді - Қазақстан Республикасының 2004.12.20 N 13 Заңымен (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі)

14-бап. Энергия үнемдеуге ынталандыру

Энергия үнемдеу жөніндегі шараларды жүзеге асыратын энергетика ресурстарын тұтынушылар мен өндірушілерге осы қызметті Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес ынталандыру ережелері қолданылады.

4-тарау. ЖАҢҒЫРТЫЛАТЫН ЭНЕРГИЯ КӨЗДЕРІ

15-бап. Жаңғыртылатын энергия көздері

1. Жаңғыртылатын энергетика ресурстарын пайдалану энергетиканы дамыту бағдарламаларын әзірлеу және Қазақстанның экологиялық проблемаларын шешу жағдайында басым бағыт болып табылады.

2. Қазақстан Республикасында жаңғыртылатын энергетика ресурстарын энергобалансына тарту, олардың негізінде энергетикалық объектілерді дамыту үшін қажетті құқықтық және ұйымдық-экономикалық жағдайлар жасалады.

3. Жаңғыртылатын энергетика ресурстарын энергобалансына тарту жөніндегі бағдарламалар әзірлеу мен іске асыруды үйлестіру және олар үшін жауапкершілік уәкілетті органға жүктеледі.

4. Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау Қазақстан Республикасының жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау саласындағы заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 15-бапқа өзгерту енгізілді - ҚР-ның 2009.07.04. N 166-IV Заңымен.

5-тарау. ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ САЛАСЫНДАҒЫ БІЛІМ БЕРУ, АҚПАРАТПЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМИ ЗЕРТТЕУЛЕР

16-бап. Энергия үнемдеу саласында білім беру

Энергия үнемдеу саласындағы білім бұқаралық ақпарат құралдары арқылы, білім беру жүйесінде және заңдарға қайшы келмейтін өзге де тәртіппен жүзеге асырылады.

17-бап. Энергия үнемдеу саласында ақпаратпен қамтамасыз ету және ғылыми зерттеулер

1. Энергия үнемдеуді ақпаратпен қамтамасыз ету: энергия үнемдеу бағдарламаларын Қазақстан Республикасының ұйымдарына және халқына жеткізу;

энергия үнемдеу бойынша оқу және әдістемелік әдебиеттерді басып шығару; энергетикалық тиімділігі жоғары жобалар мен объектілерді әзірлеу және көрсету;

энергия үнемдейтін жабдықтарды, материалдарды, технологияларды және энергия үнемдеу құралдарын насихаттау мен жарнамалау, көрмелер ұйымдастыру;

жаңғыртылатын таза энергетика ресурстарын тиімді пайдалану жабдықтары мен әдістерін насихаттау;

қайталама энергетика ресурстарын және тұрмыстық қалдықтарды

п а й д а л а н у д ы

н а с и х а т т а у ;

директивалық нормативтік-әдістемелік және анықтамалық-ақпараттық құжаттар мен материалдарды халыққа, кәсіпорындарға, мекемелерге, ұйымдарға жеткізу жолымен жүзеге асырылады.

2. Қазақстан Республикасында энергия үнемдеу саласындағы ғылыми зерттеулер мен тәжірибе-конструкторлық жұмыстарды Қазақстан Республикасының мамандарын міндетті түрде тарта отырып, кез-келген елдің мамандары конкурстық негізде жүргізеді.

18-бап. <*>

Ескерту. 18-бап алынып тасталды - Қазақстан Республикасының 2004.12.20. N 13 (2005 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

6-тарау. ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕЛЕР

19-бап. Энергия үнемдеу саласындағы халықаралық ынтымақтастық

1. Энергия үнемдеу саласындағы халықаралық ынтымақтастық энергия үнемдеу саласындағы бірлескен жобаларды іске асыру, энергиялық тиімді технологияларды өзара алмасу, энергиялық тиімділік көрсеткіштерін халықаралық стандарттардың талаптарымен үйлестіру, сондай-ақ сертификаттау нәтижелерін өзара тану мақсатында жүзеге асырылады.

2. Егер Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық шартта Қазақстан Республикасының энергия үнемдеу туралы заңдарында барынан өзгеше ережелер белгіленсе, халықаралық шарттың ережелері қолданылады.

20-бап. Энергия үнемдеу туралы заңдарды бұзғаны үшін жауапкершілік

Энергия үнемдеу туралы заңдарды бұзуға кінәлі адамдар Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жауапты болады.

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы н ы ң

Президенті